

ziynettir. ¸ocuk bir hazine bir güzelliktir. Geleceğini teminat altına almak isteyen her millet, sağa sola harcayacağı zaman ve enerji kadar bir kısım imkânları da, yarının büyük insanları olacak ¸ocukların yetiştirilmesine sarf etmelidir. Kur'an-ı Kerim'e baktığımız zaman gürürüz ki; Bir¸ok Peygamber, Allah'tan ¸ocuk nimetine sahip olabilmeyi istemiştir.

هُنَالِكَ
دَعَا
زَكَرِيَّا
رَبَّهُ
قَالَ رَبِّ
هَبْ لِي مِن
لَّدُنْكَ
ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً
إِنَّكَ
سَمِيعُ
الدُّعَاء "Orada Zekeriyya, Rabbine duâ etti: "Rabbim! Bana tarafından hayırlı bir nesil bağışla. Şüphesiz sen duâyı hakıyla işitensin, dedi." (Al-i İmran, 3/38) "Hz. İbrahim Halilullah (a.s.)'da Allah'a şöyle yalvarmıştı: رَبِّ
هَبْ لِي مِنَ
الصَّالِحِينَ*" فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍحَلِيمٍ "Rabbim! Bana sâlihlerden olacak bir evlat ver, dedi." "İşte o zaman biz O'nu (İbrahim'i) halîm (uslu) bir oğul (İsmail) ile müjdeledik." (Saffat, 37/100-101) Ayrıca Bize ¸ocuklar İhsan Eden Allah’a Hamdedilmelidir. İbrahim (a.s.)'de kendisine ¸ocuk ihsân eden Allah'a şöyle duâ etmiştir: الْحَمْدُ
لِلّهِ
الَّذِي
وَهَبَ لِي
عَلَى
الْكِبَرِ
إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاء "İhtiyar halimde bana İsmail'i ve İshak'ı lutfeden Allah'a hamd olsun! Şüphesiz Rabbim duâyı işitendir." (İbrahim, 14/39) رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلاَةِ وَمِن ذُرِّيَّتِي

رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ
دُعَاء "Ey Rabbim! Beni ve soyumdan geleceklere,
namazı devamlı kılanlardan eyle. Ey Rabbimiz! Duâmı kabûl et!" (İbrahim,
14/40) Rabbimize hakkıyla hamdedip şükredebilmenin gereği; çocuğu,
Rabbini tanıyan, dinine ve insanlara faydalı Salih bir evlat olarak yetiştirmekten geçer.
Çocuk sahibi olmak yetmiyor, onun iyi bir terbiye ile yetiştirilmesi de önemlidir.
Çocuk Eğitiminde Ailenin Önemi İnançlar, değerler, gelenekler ve iyi
alışkanlıklar, daha çok âile içinde kazanılır. Çünkü
çocuğun şahsiyetini kazandığı devre, âile içinde geçer. Onun en
çok sevdiği, inandığı, güvendiği ve özendiği ideal tip, anne ve babadır.
عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ
أَنَّهُ
كَانَ
يَقُولُ
قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
مَا مِنْ
مَوْلُودٍ
إِلَّا
يُولَدُ
عَلَى
الْفِطْرَةِ
فَأَبَوَاهُ
يُهَوِّدَانِهِ
وَيُنَصِّرَانِهِ
وَيُمَجِّسَانِهِ "Ebu Hüreyre (r.a) anlatıyor; Hz. Peygamber
(s.a.v): "Her çocuk fitrat üzerine doğar, onu anne ve babası Yahudileştirir veya
Hıristiyanlaştırır veya Mecusileştirir.” buyurdu. (Müslim, Kader 22, (2658)
Müslüman yapar" demiyor. Çünkü çocuk zâten
Müslüman. Onun içindir ki İslâm dini, dünyadaki bütün
çocukları Müslüman kabul eder. Biz, sıhhati bozacak zararlı hava, yiyecek,
içecek ve giyeceklerden koruduğumuz gibi çocuğun fitratında getirdiği İslâm'ı
bozacak etkenlerden korumamız gerekir. Çocuğun en güccedil;ilü eğitimi,
âileden aldığı eğitimidir. Çünkü âiledeki eğitim, yirmi dört saat
devam eder. Unutmamalıyız ki, yaşlıyken öğrenilenler, su üzerine yazılan yazıya
benzese de; çocukken öğrenilenler, mermer üzerine yazılan yazı gibidir.
Aileyi, bir plastiğin döküldüğü pota olarak düşünürsek;
malzeme ne kadar iyi olursa olsun, pota kusurlu ise, bu kusur ürüne aksedecektir.

Çocuk ailenin ürünü olduğuna göre, mükemmel yeteneklerle donatılmış olarak dünyaya gelse, kusurlu bir ailede mükemmel çocuk yetişmeyecektir. Çocuk ailenin aynasıdır. (Gülsen Atlı, Aile ve Çocuk Eğitimi Üzerine Sohbetler, s.34, Etüt y.) Herhangi bir meslek edinmek için yıllarca çalışıp öğrenmek; mühendis, doktor, öğretmen vs. olmak için üniversiteden mezun olmak gerekiyor. Peki anne-baba olmak için hangi fakülteden mezun olmak gerekiyor? Ama anne-baba olmak için hiçbir okuldan mezun olmak gerekmiyor. Aslında anne-babalık da bir doktorluk, mühendislik, öğretmenlik gibi hatta daha önemli vazifedir. Ve anne-babalık eğitiminden herkesin geçmesi gerekmektedir. İyi bir meslek sahibi olmak için her şeyimizle çalışıp çabaladık. Acaba iyi bir anne-baba olmak için ne yaptık? Hangi kitapları okuduk? Hiç araştırma yaptık mı? İyi bir Aile kurmanın yolunun, iyi bir anne-baba olmaktan geçtiğini unutmayalım. Çocuklarımızdan Sorumluyuz!..

Günümüzde toplumun yüz karası sayılan; sefiller, şerliler, anarşistler, ayyaşlar, morfinman ve esrarkeşler.. dün terbiyelerinde ihmal gösterdiğimiz çocuklardır. Bilmem ki, bugünkü ihmallerimiz yüzünden, yarın sokaklarımızı ne türü nesillerin dolduracağını hiç düşündük mü..? Müslüman bir anne ve baba, çocuklarının eğitiminden, terbiyesinden ve iyi bir şekilde yetiştirilmesinden sorumludur.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) hadisi şeriflerinde şöyle buyurmuştur.

قالَ
رسولُ اللّه:
كُلُّكُمْ
رَاعٍ
وَكُلُّكُمْ
مَسْئُولٌ
عَنْ
رَعِيَّتِهِ، فَالامَامُ
رَاعٍ
وَمَسْئُولٌ
عَنْ
رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ
رَاعٍ في
أهْلِهِ،
وَهُوَ
مَسْئُولٌ
عَنْ
رَعِيَّتِهِ، وَالمَرْأةُ
في بَيْتِ
زَوْجِهَا
رَاعِيَةٌ،
وَهِىَ
مَسْئُولَةٌ
عَنْ
رَعِيَّتِهَا،

وَالخَادِمُ
في مَالِ
سَيِّدِهِ
رَاعٍ،
وَهُوَ
مَسْئُولٌ
عَنْ
رَعِيَّتِهِ. İbnu
Ömer (r. anhümâ) anlatıyor: "Rasûlullah (a.s) buyurdular ki: "Hepiniz
çobansınız ve hepiniz sürünüzden mes'ulsünüz. İmam
çobandır ve sürüsünden mes'ûldür. Erkek ailesinin
çobanıdır ve sürüsünden mes'uldür. Kadın, kocasının evinde
çobandır, o da sürüsünden mes'ûldür. Hizmetçi,
efendisinin malından sorumludur ve sürüsünden mes'ûldür."
[Buhârî, Ahkâm 1, Cum'a 11, İstikrâz 20, Itk 17, 19, Vesâya 9,
Nikâh 81, 90; Müslim, İmâret 20, (1829); Tirmizî, Cihâd 27, 1705]
قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
لَأَنْ
يُؤَدِّبَ
الرَّجُلُ
وَلَدَهُ
خَيْرٌ مِنْ
أَنْ
يَتَصَدَّقَ
بِصَاعٍ Peygamberimiz şöyle buyuruyor:
“Hiçbir baba çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün bir
bağışta bulunmuş olamaz.” (Tirmizi, Birr, 33/1874) "Çocuğun ismini ve terbiyesini
güzel yapmak, ana ve babanın çocuğuna karşı olan görevlerindedir."
(Fethu'l-Kebîr, c. 2, sh: 74) Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de şöyle
buyuruyor: يَا
أَيُّهَا
الَّذِينَ
آمَنُوا قُوا
أَنفُسَكُمْ
وَأَهْلِيكُ
05;ْ نَارًا
وَقُودُهَا
النَّاسُ
وَالْحِجَار
14;ةُ "Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten
koruyun..." (Tahrîm, 66/ 6) Bu ilâhî emir gereğince her
Müslüman, kendisini ve ailesini Cehennem ateşinden korumak için; Allah'ın

emirlerini yerine getirip, yasaklarından kaçınacak ve bunları çocuklarına öğretecektir. Hz. Ömer (r.a.): "Yâ Rasûlallah! Nefislerimizi koruruz fakat ailemizi nasıl koruyabiliriz?" demişti. Allah Rasûlullah (s.a.s.) Efendimiz şöyle buyurdu: "Allah'ın sizi nehyettiği şeylerden onları nehyeder ve Allah'ın size emrettiği şeyleri onlara emrederseniz. Bu şekilde onları korumuş olursunuz." (Hakk Dini Kur'an Dili, c; 6 sh: 5112) & çocuklarını iyi yetiştiren kimselerin idketen sonra da sevap defteri kapanmaz. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur: عَنْأَبِيهُرَيْرَةَ،أَنَّرَسُولَاللَّهِصلىاللهعليهوسلمقَالَإِذَامَاتَالإِنْسَانُانْقَطَعَعَنْهُعَمَلُهُإِلاَّمِنْثَلاَثَةٍإِلاَّمِنْصَدَقَةٍجَارِيَةٍأَوْعِلْمٍيُنْتَفَعُبِهِأَوْوَلَدٍصَالِحٍيَدْعُولَهُوَأَوْلاَدُكُمْوَأَوْلاَدُكُكُمْوَأَنَّاللَّعِندَهُأَجْرٌ

عَظِيمٌ "Biliniz ki, mallarınız ve çocuklarınız imtihan sebebidir ve büyük mükafât Allah'ın katındadır." (Enfal, 8/28) إِنَّمَاأَمْوَالُكُمْوَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌوَاللَّهُعِندَهُأَجْرٌعَظِيمٌ "Doğrusu mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir imtihandır. Büyük mükafât ise Allah'ın yanındadır." (Teğabün, 64/15) يَاأَيُّهَاالَّذِينَآمَنُوا لَاتُلْهِكُمْأَمْوَالُكُمْوَلَاأَوْلَادُكُمْ عَن ذِكْرِاللَّهِوَمَنيَفْعَلْذَلِكَفَأُوْلَئِكَهُمُالْخَاسِرُونَ "Ey iman edenler! Mallarınız ve çocuklarınız sizi Allah'ı anmaktan (zikretmekten) alıkoymasın. Kim bunu yaparsa, işte onlar ziyana uğrayanlardır." (Münafıgun, 63/9) Bazı Peygamberlerin Çocuklarına Yaptığı Öğütlür: Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de, bazı peygamberlerin çocuklarına nasıl nasihat ettikleri anlatılmıştır. Bu konuda bazı örnekler verebiliriz: وَوَصَّىبِهَاإِبْرَاهِيمُبَنِيهِوَيَعْقُوبُيَا بَنِيَّإِنَّ اللّهَاصْطَفَىلَكُمُالدِّينَفَلاَتَمُوتُنَّإَلاَّوَأَنتُممُّسْلِمُونِ

14; "Bunu (Müslüman olmayı) İbrahim de kendi oğullarına vasiyet etti. Yakub da: "Oğullarım! Allah sizin için bu dini (İslâm'ı) seçti. O halde sadece Müslümanlar olarak ölünüz (dedi)." (Bakara, 2/132) Lokman (a.s.)'ın Oğluna Yaptığı Nasihatler: Lokman (a.s.)'ın oğluna yaptığı nasihatler bizim için örnek olmalıdır. Kur'an-ı Kerim'de Lokman (a.s.)'ın oğluna yaptığı nasihatler şöyle anlatılmıştır: وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الش.ِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ "Lokman, oğluna öğüt vererek: Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma! Doğrusu şirk, büyük bir zulümdür, demişti. (Lokman, 31/13) يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُن فِي صَخْرَةٍ أَو.ْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْ.أَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ (Lokman, öğütlerine devamlı şöyle demişti:) Yavrucuğum! Yaptığın iş (iyilik ve kötülük), bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa ve bu bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde bulunsa, yine de Allah onu (senin karşına) getirir. Doğrusu Allah, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır. (Lokman, 31/16) يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ

yaşına geldiklerinde namaz kılmalarını emredin.” (Ebu Davud, Salat, 417) Ailede kılınan namaz, çocuklar için önemlidir. Farz namazları camide kılmalı ama sünnetleri çocukların da görüp örnek alacağını düşünerek evde de kılmalıdır. Çocuklara Adaletli Davranmak: سَمِعْتُالنُّعْمَانَبْنَبَشِيرٍيَقُولُقَالَرَسُولُاللَّهِصَلَّىاللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَاعْ.دِلُوابَيْنَأَوْلَادِكُمْاعْدِلُوابَيْنَأَبْنَائِكُمْ“Erkek ve kız çocuklarınız arasında adaletli olunuz" (Ebû Davud, Büyû 83). Çocuklara Sevgi, Şefkat ve Merhamet Göstermek: Çocuklara sevgi ve şefkat göstermeliyiz. عَنْرَسُولِاللَّهِصلعمقَالَأَكْرِمُواأَوْلَادَكُمْوَأَحْسِنُواأَدَبَهُمْ“Çocuklarınıza hoş muamelede bulunun ve onları güzel terbiye edin.” buyurmuştur. (İbn Mace, Edeb, 3) Çocuklara iyi davranmak, onları sevmek, onlara karşı şefkat ve merhamet göstermek İslâm Dini'nin emirlerindedir. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), çocukları çok severdi. Her görüğü yerde çocuklarla ilgilenir, onları okşardı. Bilhassa yetim çocuklara karşı müstesnâ bir ilgi gösterirdi. Ashabına da bu konularda tavsiyelerde bulunurdu. Sahabe-i Kirâm'dan Ebû Hureyre (r.a.) anlatıyor: أَنَّأَبَاهُرَيْرَةَـرضىاللهعنهـقَالَقَبَّلَرَسُولُاللَّهِصلىاللهعليهوسلم

رَسُولُ
اللَّهِ)صلعم(
وَمَا
أَرَدْتِ
تُعْطِيهِ
قَالَتْ
أُعْطِيهِ
تَمْرًا
فَقَالَ
لَهَا
رَسُولُ
اللَّهِ)صلعم(
أَمَا
إِنَّكِ لَوْ
لَمْ
تُعْطِهِ
شَيْئًا
كُتِبَتْ
عَلَيْكِ
كِذْبَةٌ Abdullah b. Amr (r.a.)
anlatıyor: “Ben küçüktüm, Peygamberimizin evimizde bulunduğu
bir günde, annem beni: “Gel sana bir Őey vereceğim” diye çağırdı.
Peygamberimiz anneme: “Çocuğa ne vermek istedin?” diye sordu. Annem:
“Hurma vereceğim.” dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz: “Eğer
(çocuğu aldatıp ona) bir Őey vermeyeydin, sana bir yalan günahı yazılırdı.”
buyurdu. (Ebu Davud, Edep, 88, 4339) Peygamberimiz burada önemli bir uyarıda
bulunuyor. Anne-babaların yapmayacakları Şeyleri çocuklarına va'd etmemelerini
öğütlüyor. Bu, hem anne babaların yalan söyleme gibi bir
günahı Őilemelerine hem de çocukların ahlâkı üzerinde olumsuz
etki yapmasına sebep olur. Çocuklara Olumlu DavranıŐların Kazandırılması:
Çocuklara; doğruluk, cömertlik, kanaat ve Őükür etme, özür
dileme, israftan kaçınma, sorumluluk duygusu, okuma alışkanlığı, temizlik alışkanlığı,
giriŐimcilik, para idaresi, iyimserlik, dua ve ibadet etme alışkanlığı kazandırılmalıdır. Bunlar
dünya ve ahiret saadeti için gereklidir. Çocuk Eğitimi ile İlgili Ana İlkeler 1-
Çocuğu olduğu gibi kabul etmek: Çocuğumuzu kendimize benzetmeye
zorlamamalıyız. Çünkü onlar bizim küçük bir kopyamız
değildir. Onun kendi dünyası, heyecanları vardır. 2- Őartsız sevgi: Őartsız sevgi, geliŐmiŐ
insan olmanın en önemli kaynağıdır. Çocuğu eğitmek için sevmeme gibi
yollarla tehdit etmek ve sindirmek; çocuğun tümden kendisinin seilmeye değmez,
değersiz biri olduğuna dair Őuuraltı geliŐtirmesine sebep olur. Çocuğun sevgiyle
büyüğü unutulmamalıdır. 3- Şefkat ve nezaket: Ne ekersen onu
biçersin. Şefkat ve nezaketle yetiŐtirilen çocuk bu özelliklere sahip olmakla
beraber ileride kibar ve sevimli biri olur. 4- Göz ve el teması: Çocuklar
öpülüp kucaklanmak ve ilgi beklerler. 5- Tutarlı olmak: Anne-baba ve
çocuk üzerinde etkili olan çevresindeki herkes birbirleri ile tutarlı olmalıdır. Aksi
takdirde çocuklar sürekli ikilem yaŐarlar. 6- Çocuğu ciddiye almak:
Çocukların benlik bilinci 4-5 yaşına kadar oluşur. Bu yüzde ciddiye alınmamak, adam
yerine konulmamak onları da üzer. 7- EŐit ve adil davranmak: Kız erkek ayırımı yapmak biri

birinden stün tutmak doğru değildir. 8- Utanca boğmamak: Utanccedil;; kişinin oz varlığını kabul edememesi, kendinden hoşnut olmaması, kendini değersiz bulması sonucu yaşanan duygudur. Ccedil;ocuğu bu anlamda utanccedil; duymaya sevk edecek söz ve davranışlardan uzak durmak gerekir. 9- Bağımlı yetiştirmemek: Bağımlılık kişinin, bağımlı olduğunun onayını almadan harekete geçememesi, yaşı ne kadar büyürse büyüsün, bir çocuk cesaretsizliği ve teşebbüs zayıflığında olmasıdır. Bağımlı yetişenler hiçbir zaman kendi başlarına karar veremezler. 10- Ceza ve Mükafat: Adaletten ayrılmadan uygulanan ceza ve mükafat eğitim de önemlidir. Ccedil;ocukların iyi davranışları takdir edilmelidir. Kişiliğini zedeleyici, kişiliğini hedef alan cezalardan kaçınılmalıdır. 11- Disiplin: Disiplin, bazı büyüklerin zannettiği gibi, büyüklerin emir vermesi, küçüklerin de hemen itaat etmesi demek değildir. Disiplin; çocuğa istenilen davranış ve alışkanlıkların kazandırılması, kendini denetleme(iç denetim-vicdan) yani ahlak olgunluğunu sağlamaktır. 12- Oyun: Ccedil;ocuklar oyunla büyür. Ccedil;ocuk oyunları, hayatın bir çekirdeğidir. Bütün insanlar orada gelişir, büyür ve oluşur. İnsanın en güzel ve olumlu yetenekleri orada yükselir. (Frobel) (Gülsen Atlı, Aile ve Ccedil;ocuk Eğitimi Üzerine Sohbetler, Etüt y.) Eğer bir çocuk: Eğer bir çocuk; Sürekli eleştirilmişse, kınamayı, ayıplamayı, Kin ortamında büyümüşse, kavga etmeyi, Alay edilip aşığılanmışsa, sıkılıp utanmayı, Devamlı utandırılarak terbiye edilmişse, kendini suçlamayı öğrenir. Eğer bir çocuk; Hoşgörü ile yetiştirilmişse, sabırlı olmayı, Desteklenip yüreklendirilmişse, kendine güven duymayı, Övülmüş ve beğenilmişse, takdir etmeyi, Hakkına saygı gösterilerek büyütülmüşse, inançlı olmayı Kabul ve onay görmüşse, kendini sevmeyi, Aile içinde dostluk ve arkadaşlık görmüşse, bu dünyada mutlu olmayı öğrenir. (Dorothy Nolte) Ruhları aynalar gibi parlak, fotograf makinaları kadar süratli kayıt yapan çocukların ilk mektepleri, kendi haneleri, ilk terbiyecileri de anneleridir. Annelerin, sağda solda harcanmadan iyi birer terbiyeci olarak yetiştirilmeleri bir milletin varlığı ve bekâsı için en mühim bir esastır. Aile İçi Eğitim ; Aile içinde çocuğa ; karşı tutum çocuğun karakterinin gelişmesinde çok önemli bir etkidir. Bundan dolayı anne babanın çocuğa tutarlı bir şekilde, anlayış ve sabırla ; yaklaşması gerekir. Aile ortamı çocuğun sosyalleştiği ilk ortam olduğundan çocuğa karşı bilinçli yaklaşım gelecekte kendine güvenli, sağlıklı düşünebilen, uyumlu, sevmeyi ve seilmeyi bilen, sorumluluk ve kişilik sahibi bireyler yetişmesi için ilk adım olacaktır. Ccedil;ocuğumu "doğru" ; yetiştireceğim demekten çok çocuğuma nasıl yaklaşırsam onun için daha iyi bir ebeveyn olurum demelisiniz. Ccedil;ocuğunuza sevgi ile yaklaşmanız bir ön koşuldur bunun dışında řu noktalara dikkat etmek gerekir: ; •Ccedil;ocuğunuzu yetiştirirken onun sizin istediğiniz kişiliğe bürüneceğini düşünmeyin. Onunla kurduğunuz iyi ilişki sayesinde ona tavsiyelerde bulunabilirsiniz. •Onun size saygılı olmasını istediğiniz kadar siz de ona saygı göstermelisiniz. •Ona yeterince zaman ayırın ve hoşgörülü davranmaya çalışın (kendi fikirlerini söyleme şansı tanıyın). •Önnek bir aile olmaya çalışın ve hatalarınız olduğunda bunu kabullenin, ona asla yalan söylemeyin. •Bazı şeyleri sizinle yaşayarak öğrenmesini sağlayın. •Onun yanlışlarıyla fazlaca ilgilenmekten çok doğrularını yakalamaya çalışın. •Para kullanmasını öğretmeye çalışın, boşuna para harcamak yerine gerektiğinde harcamasını öğretin. •Onu devamlı başkalarıyla kıyaslamaktan kaçının ve kendisini aşmasını sağlayın. •Ona ilgi göstermekten kaçınmayın ama bunu aşırıya kaçırmayın bundan sıkılabilir. •Size yardım etmek istediğinde ona fırsat verin ve onu

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)